

HAGERI KIRIK

EELK Hageri Lambertuse koguduse infoleht, juuni 2018, nr. 29

Lehes:

**Vaimu vaesed vaimulikus töös
Ackermanni uuringud Hageris
Hageri kihelkonna ajalooramat
Vaateid vennastekogudusele
Vennastekoguduse raamat
Lavastus-laulumäng "ELOKÄÜK"**

**Hageri palvemaja arengutest
Hageri koguduse lastekoori CD
Lambertus 25
Uus kiriku laulu- ja palveraamat
Koguduse I poolaasta kroonika 2018
Teated**

Foto: Vello Kuusmaa

18. veebruaril oli Hageris erakordselt pidulik päev. Õpetaja Jüri Vallsalul täitis 25 aastat Hageri koguduses. Oma kohalolekuga austas meid peapiiskop Urmas Viilma, kes jutlustas ja andis õp Vallsalule üle kuldristi koos selle kandmise õigusega.

Vaimu vaesed vaimulikus töös

Jüri Vallsalu

Kristlik kirik peab nelipüha oma sünnipäevaks. Sel päeval täideti kõik, kes ootasid Jumala puudutust, Püha Vaimuga. Sündis midagi seni täiesti olematut. Inimesed, kes rääkisid erinevaid keeli, said üksteisest aru. Tekkis pühade osadus, tekkis kirik.

Jumal Loojana on üksi. Tema oli juba siis, kui kõik alguse sai. Ilma Temata ei ole tekkinud midagi, mis on tekkinud. Jumal Lunastajana on kahekesi, Jumal ja inimene. Inimene vajab lunastust, et iseendaga toime tulla ja ta ei peaks Jumala eest jäämaga põgenema. Patulangusloos tuleb selgelt välja inimese kahetine olemus. Ta tahab olla nagu Jumal aga just see soov paneb teda Jumala eest põgenema, sest ta tunneb, et on siiski ainult ekslik inimene. Jumal tuleb selle inimese juurde Jeesuses Kristuses, kes on tõeline Jumal ja tõeline inimene. Jumal näitab inimesele inimeseks olemist. Sellise, tõelise inimesena, on Jeesus Kristus siiski ainukene. Jumal Pühitsejana, Püha Vaimuna, sünnitab inimese uuesti. Mõte võib tunduda isegi hirmutavana, sest eks inimene tahab ikka ise olla. Kartus on siiski põhjendamatu. Pühitsus on küll Jumala tegu, aga see annab inimese elule täiesti uue kvaliteedi. Nii nagu haridus ei hävita inimest vaid avab inimesele tema peidetud olemise, annab inimesele uue võimaluse, nii on ka pühitsusega. Pühitsust ei ole kunagi liiga palju. Pühitsust ei ole võimalik ka endale koguda kui varandust. Kirik on seal, kus inimene elab Jumalalt antud andidega, sõna ja sakramendiga. See on pidev meeleparanduse tee. Apostel Paulus ütleb: „Nüüd ei ela enam mina, vaid Kristus elab minus. Ja mida ma nüüd elan ihus, seda ma elan usus Jumala Pojasse, kes mind on armastanud ja on iseenese loovutanud minu eest.” (Gl 2:20)

Antud mõtte juures on põhjust esile tõsta ka kiriku liturgilist aastat. Esimest poolaastat kirikukalendris nimetatakse pühade perioodiks. Sellesse aega mahuvad kõik suured pühad – jõulud, ülestõusmispühad, taevaminemispüha, kolmainupüha ja nelipühad. Pühad meenutavad Jumala tegusid ajaloos. Teine poolaasta on pühadeta periood.

Selles ajas on aga kõik pühapäevad joondunud nelipühade järgi. Kuni päris kirikuaasta lõpuni nimetatakse pühapäevi nelipühajärgseteks pühapäevadeks. Püha Vaimu osadus annab ajale ja inimese olemisele oma tähenduse. Ajast, kui Püha Vaim välja valati, võib olla möödas nädalaid, aastaid või lausa ajastuid. See ei muuda midagi. Jumal tegutseb oma Vaimu kaudu. Jumal loob osaduse ja inimene saab kogeda Jumala armulikku kohalolekut.

Jeesus ütles kord juutide ülemale Nikodeemosele, kes oli öö varjus tulnud tema juurde, et oma põletavatele küsimustele vastuseid saada: „Tõesti, tõesti, ma ütlen sulle, kes ei sünni veest ja Vaimust, ei saa minna Jumala riiki. Lihast sündinu on liha ja Vaimust sündinu on vaim” (Jh 3,5-6). Inimene igatseb vaimsust kõikjal, nii pühas kui argipäevas. Vaimsus saab aga alguse Jumala Vaimu puudutusest. See on Jumala and.

Tähistame tänavu Hageri palvemaja 200. aastapäeva. Sündmus on kindlasti erakordne ja seetõttu tee kummarduse nendele paljudele lihtsatele inimestele, vendadele ja õdedele, kes on selle kahesaja ja enama aasta jooksul tahtnud olla meie kihelkonnas Kristuse tunnistajad. Julgen öelda, nad on jaganud oma vaesust, mis on teinud rikkaks. Iga vennastekoguduse äratusliikumisega kokkupuutunu võib kinnitada, et vennad-õed on pidevalt igatsenud Püha Vaimu suuremat puudutust. Küll on käidud vaimutuld toomas naaber kihelkondadest, küll on lõputult põlvitatud palvemaja pinkide vahel ja palutud Jumala kohalolekut ja juhtimist. Need inimesed ei ole kogenud Püha Vaimu tööd kui tseremooniat kõrgetesse ametitesse, nad on jätnud selle Jumala jätkuvaks kohalolekuks. Aga just see argus, see vaesus, see ebakindlus vaimsetes asjades, on neist teinud Jumala kohaloleku tunnistajad. Tunnistades oma vaesust Vaimus, oma igatsust Vaimu puudutuse järele, on nad olnud õnnistuseks vaimulikus töös. Selline, juba sajandite pikkune vagadus puudutab ikka ja jälle. Kirik sünnib üha uuesti Püha Vaimu osaduses.

8.-10. juuni perelaager Nuutsakul. Foto: Elari Lend

Ackermanni uuringud Hageris 14.-15. mai 2018

Tiina-Mall Kreem

Ackermanni-ekspeditsioonid jätkuvad. Selle suve esimeseks uurimisobjektiks on **Hageri kiriku altarisein**, mille vanemad, **1710. aasta** kiriku põlengu eelsed osad pärinevad **Christian Ackermanni** ja **1731. aastal** valminud osad oletatavalt Johann **Valentin Rabe** töökojast. Kolmas ja neljas "kihistus" pärinevad 19. sajandist, mil altarisein kahel korral ümber kujundati: esimest korda 1851.aastal, kui varasema puitalusel kesktahvli asemele pandi **Carl Sigismund Waltheri** lõuendil õlimaal ning teist korda **1892. aastal**, kui barokne altarisein toodi uude kirikusse ja sellele paigutati suureformaadiline **Rudolf von zur Mühleni** õlimaal.

Seda kõike teadsime juba enne, nagu sedagi, et 19. sajandil valgeks värvitud Ackermanni ja Rabe figuurid on algselt olnud polükroomsed (*mitmevärvilised**) (eelmise aasta uuringud Karuse, Martna, Türi, Tallinna toomkirikus ja Rootsi-Mihkli kirikus andsid selleks alust). Hageris tehtud värviuuringud kinnitasid seda, aga pakkusid ka rea üllatusi: mujal oleme leidnud kuldsete või hõbedaste tiibadega ingleid, kuid Hageri altariseinal on nii hilisematel kui Matteuse inglil helesinised tiivad; mujal oleme näinud ikka Kristus Kõigevõitja kujul kuldset niuderätti, Hageris katab Kristuse alakeha (ja sedagi ainult eestpoolt) kinaverpunane draperii! (*kinaver - hele kollakaspunane värvaine; draperii - voltides langev kangas*) Omamoodi üllatav oli ka evangelist Matteuse rüü, mis oli sinine ja kuldsete kantidega ning Markuse oma, mis kaetud punase ja roheline lüstriga (*lüster - metalliläikeliselt küütleval pind*). Kahe evangelisti nii erinev värvilahendus viib mõttele, et kujudel pidid olema analoogse värvilahendusega paarikud, mida eeldaks ka altariseina üldine ikonograafiline programm – kahe evangelisti väljavalimine neljast ei ole põhjendatud. (*Ikonograafia - kindla isiku v. teema kujutamise reeglistik*).

Altariseina figuuride lähivaatluse ja röntgenipiltide analüüsi

tulemusel kujunes töögrupil arvamus, et mängus on olnud kolme meistri käed. Sten Karlingi poolt 20. sajandi alguses Rabele omistatud figuurid – Kristus Kõigevõitja, pelikan poegade ja kaks karniisi inglit – eristuvad selgelt Ackermanni töökojas tehtutest – nende tüpaaž ja nikerduskvaliteet on silmatorkavalt erinev, aga ka märksa nõrgem. Kindlalt pärinevad Ackermanni käe alt altariseina putokonsoolid (*puto - alasti v. napsi rõivas, hrl. tiivuline (poiss)lapse kujutis maalil v. skulptuuris*). Matteuse ja Markuse nikerdamise omistamine meistrile endale tekitab aga mõningaid kahtlusi. Üheltpoolt jälgivad kujud küll hoolikalt, lausa detailideni Ackermanni skulptuuridele iseloomulikke jooni, teisalt aga iseloomustab neid mingi iseäralik tuimus ja pealiskaudsus. Nii näiteks tundub vähetõenäoline, et Ackermann oleks kujutanud mõnd figuuri seismas oma rüü alaserval, nagu Hageris evangelist Matteus, või jätnud üle figuuri aluse (postamendi) ulatava päka altpoolt anatoomiliselt välja nikerdamata, nagu Hageris evangelist Markuse puhul. Lisaks pakub Matteuse kahe käe võrdlus tuge oletusele, et mängus on veel üks nikerdaja, näiteks Ackermanni abilise: Matteuse tahuline-kandiline raamatut hoidev käsi erineb selgelt voolujoonelisest, peenelt nikerdatud teisest käest. Selle erinev stiil ja kuju suhtes liiga suured mõõtmised viivad mõtteni, et Matteuse ilus käsi on algselt olnud mõeldud mõnele teisele kujule, eeldatavalt naisfiguurile. Ackermanni meesfiguuride käsivarte puhul on reeglina märgatav meistri soov jälgida meeste anatoomiat, voolida välja lihased ja paisunud veresooned. Ei saa välistada, et Matteuse ilus naiselik käsi on lihtsalt võetud Ackermanni töökoja riiulilt, kus hoiti tulevaste kiirete tellimuste jaoks n-ö ettevalmistatud detaile.

Hageri tööpäevade kaks kõige-kõige olulisemat tulemust on: esiteks, kindel seisukoht, et Sten Karlingi poolt

Foto: Sigrid Põld

Rabele atribueeritud (*omistatud*) nikerdatud “Kolgata” kompositsioon, mis kunagi paiknes altariseina keskel, ei ole Rabe töö. See on kas Ackermanni või tema lähedase abilise, võib-olla Matteuse-Markuse kuju nikerdanud mehe töö; teiseks, nikerdatud “Kolgata” grupi halli-valgekirju taustamaalingu alt barokse linnapanoraamiga maastiku leidmine. Maali uuriti infrapunavalgusega seetõttu, et halli taustavärvi alt kumab punast ja rohelist, mis omakorda tekitas küsimuse: kas tõesti oleks Ackermanni ajal altariseinale pandud polükroomsed ja naturalismi taotlevad kujud taustatud lihtsalt halliga ning miks me ei näe Kolgata mäe maastikku?

Mõistagi ei piirdunud töö vaid Hageri kiriku altariseinalt alla võetud, uurijate ajutistele töölaudadele toodud skulptuuride ega Kolgata-reljeefi uuringute, fotografeerimise ja 3D-mudeldamisega. Altariseina ette ehitatud tellingud võimaldasid teha ka retaabli (*retaabel - kiriku altaripealmik; altaritagune ehissein v altarimaalkoosraamiga*) konstruktsiooni ning arhitektoonilise ja ornamendaalse osa uuringuid, leida sh üles koht, kust altariseina 1890. aastate algul uue altarimaali paigutamise eesmärgil laiemaks on ehitatud.

Töösse kaasatud EKA muinsuskaitse osakonna tudengite abiga sai altarisein ka aastakümnete tolmust puhastatud. Altariseina talastiku augus surnud ja mumifitseerunud tihane jäi aga koguduse liikmete soovil sinna, kust see leiti.

Ackermanni tiim tänab Hageri kiriku õpetajat **Jüri Vallsalu** ja teenijat **Lehte Vainoja** ning koguduse liikmeid mitte ainult kena vastuvõtu, vaid ka suure huvi eest oma enam kui 300-aastase altariseina – hinnalise kunstiteose – ja selle ajaloo vastu. Oli suur rõõm tutvustada Ackermanni-projekti ühes Hageri kiriku retaabliga koguduse liikmetele, kiriku kõrval asuva hooldekodu inimestele, Kohila ja Kernu koolilastele, kohaliku kunstikooli lastele, nende vanematele ja õpetajatele ning mõistagi ajakirjanikele, kes Eesti kunstipärandi populariseerimisele ja väärtustamisele oma tööga kaasa aitavad (vt ERR uudist: <https://kultuur.err.ee/831386/galerii-christian-ackermanni-teoste-uurimine-on-joudnud-raplamaale-hageri-kirikusse> ERR 14.05.2018).

Allikas: <https://www.ackermann.ee/blogi/>

(*Teksti parema mõistmise huvides on sulgudes kunstialaste terminite seletused. Toim.)

Foto: Sigrid Põld

Hageri kihelkond

AJA LOOD

Hageri kihelkonna ajalooraamat on valmis

Virve Õunapuu, Hageri muuseumi juhataja

Teame, et Hageri kihelkond on üks vanemaid ja suuremaid kihelkondi, kuid kust me seda teame, mis täpsemalt siin toimus, missuguseid teid kõndisid meie esivanemad, missugune on olnud külade ja mõisate kujunemine, kuidas arenes meie keel ja meel ning rahvarõivas, missugune on meie loodus kohas, kus me elame, mis siin on olnud enne meid, mida peidab maapõu, kuhu matame oma kallid jne, jne? Kõikidele küsimustele ei saa me ka sellest raamatust vastuseid, kuid olulised teemad on avatud.

Raamatu sünnile aitasid kaasa paljud uurijad, teemade lõpliku valiku tegi kolleegium koosseisus Heiki Hepner, Jüri Vallsalu, Janis Tobreluts, Merle Beljäev, Tanel Ots, Armin Rudi, Ene Holsting, Tõnis Liibek, Sigrid Põld, Virve Õunapuu. Keeletoimetaja Katrin Naber ja kujundaja Riina Sildvee.

Raamatu väljaandmist toetas rahaliselt Eesti Kultuurkapitali Raplamaa ekspertgrupp.

Vaateid vennastekogudusele palvemaja 200. aastapäeva valguses

Sügisel tähistame Hageri palvemaja 200. aastapäeva.

Sellele sündmusele mõeldes palusime mõnel vennastekoguduse ja Hageri palvemajaga seotud inimesel omi mõtteid avaldada.

Mõtisklemise aluseks sai esitatud kolm punkti. Kes ja kui palju seda kasutas oli igaühe enda otsustada.

1. Vennastekogudus ja mina.
2. Hageri vennastekoguduse palvemaja ja mina.
3. 200 aastat vennastekoguduse institutsiooni ühes paigas - milliseid mõtteid see tekitab. Kas vennastekogudusel on tulevikku? Milline see võiks olla?

Marek Roots:

1. Olen tänulik, et võin rääkida oma seostest vennastekogudusega ka perekonnaloolelt. Minu emapoolsed vanavanemad Elviine ja Rafael Kartsepp jõudsid isiklikule südameusule just vennastekoguduse kaudu Võrumaal Vastseliina kihelkonnas. Nad elasid Tsiistre külas ja käisid põhiliselt koos Iljade perekonna talus, kus peeti aktiivselt palvetunde. See toimus enne viimast maailmasõda, sõjapäevil ning ka nõukogude aastatel. Mäletan üsna hästi vanaema siirast usku ja lugusid sellest, kuidas Jumal tema ja teiste inimeste elus imeliselt tegutses. Ma arvan, et vanaema pietistlik vagaduslaad on kujundanud ka minu usuliste arusaamade põhisuuna. Ühelt poolt oli ta ustav luteri kiriku liige (kuigi teda kutsuti ka mujale), teisalt aga väärtustas vennastekoguduse lihtsakoelist osadust. Need kaks on minugi jaoks tähtsad. Alates aastast 2001 olen Eesti Evangeelse Vennastekoguduse liige. Olen aastaid kuulunud vennastekoguduse eestseisusesse, samuti tegelen „Vaimulike loosungite“ väljaandmisega.

2. Hageri vennastekoguduse palvemaja nägin esmakordselt teoloogiaüliõpilasena ühes kirikuloo õpikus pildilt. Juba pilti vaadates tundus hoone aukartustäratav. Tol hetkel polnud ma veel üheski palvemajas käinud. Külaskäigud Hageri palvemajja algasid siis, kui alustasin tööd Keila Miikaeli koguduse õpetajana. Oleme koos abikaasaga püüdnud osaleda palvemaja aastapäevadel, neist on alati jäänud kosutavad ja ülendavad mälestused. EEVK eestseisuse liikmena elan kaasa ka palvemaja remondile. Tänu Jumalale, et seni on tööd edenenud ja palvelat osatakse ka laiemalt väärtustada.

3. Mõeldes Hageri palvemaja väärikale juubelile – või üldse vennastekoguduse ajaloole Eestis – tuleb tõdeda, et teist nii vägevast rahvalikku usulist liikumist pole meie maal olnud. Tagasi vaadates teeb mind küll kurvaks see, et luterliku kiriku juhtkonnas leidis hernhuutlus liiga vähe mõistmist. Liivimaal oli vastuseis vennastekogudusele 19. sajandil lausa programmiline. See tekitas aja jooksul paratamatult teatava võõrdumise ja kahandas äratusliikumise hoogu.

Mitmed ärksamad kristlased läksid hiljem vabakogudustesse. Selles mõttes on minu jaoks väga sümpaatne lugeda Voldemar Ilja uurimistööde vahendusel 18. sajandi ülekuulamisprotokolle, kus hernhuutlikud pastorid andsid aru „uuest usust“. Seal avaldub tohutu potentsiaal luterliku õpetuse ja vennastekogudusliku usulu põimumisel. Kahjuks on sellest tänaseks päevaks jäänud üksnes vari – või lootusrikkamalt öeldes: väikene seeme. Kuigi ma ei oska ennustada vennastekoguduse tulevikku Eestis, olen siiski üsna veendunud, et meie EELK vajaks taas hädasti madalkiriklikku äratusliikumist (või liikumisi!) – nii nagu neid võib leida näiteks Soome luterlikus kirikus. See muudaks kiriku kindlasti elavamaks n.ö rohujuure tasandil ja aitaks evangeeliumi senisest paremini tuua rahva sekka. Võib olla on tulevikus ka vennastekogudusel selles veel oma ülesanne. Vägev ajalooline voolusäng on ju olemas, nüüd tuleks see täita elava veega. Jumal aidaku meid selles!

Eenok Haamer,

Eesti Evangeelse Vennastekoguduse peavanem:

Eesti rahvale on vennastekogudus tähtis. Minu arusaamise kohaselt oleme üldse kultuurrahvaks saanud vennastekoguduse äratusliikumise kaudu. Sada aastat peale vennastekoguduse liikumise algust (1830ndate aastate paiku) oli meie rahvast umbes veerand – 100 000 inimest – liidetud elava usuga Jeesusesse Kristusesse. Eesti rahva suurmehed, kes meid juhtisid iseseisvaks saamise teel, olid üleskasvanud usklikes vennastekoguduse peredes, kus Jumala Sõna ja Jumala austus olid kõige tähtsamad. Sellepärast sai matsirahvast, maarahvast, kuidas teda ka nimetati, nii ruttu ristirahvas, kes väärilis eesti rahva nime ja algul hoidis seda nime nagu pühadust.

Minu vanemad olid juba esimesel eestiajal vennastekoguduse liikmed. Isa, Harri Haameri kutsus Jumal igavikku enne taas vabaks saamist, aga ema, Maimu Haamer jätkas taastatud vennastekoguduses. Koos temaga sai ka minust vennastekoguduse vend.

Olin Evangeelse Vennastekoguduse peavanema Osvald Reieri kaastööline ja toetaja ning peale tema igavikku lahkumist sain koguduse poolt valitud tema järglaseks. Tunnetasin, et meie rahvas vajab sellist rohujuure tasandile ulatuvat evangeeliumi kuulutust ja ütlesin oma Jumalale, et kui Ta näeb selle vajaliku olevat, siis annan end Tema kasutada.

Ülesanne ei ole kerge. Vennastekogudus ei kasva nii nagu 200 aastat tagasi. Aga mul on vahel selline tunne, et peame hoolega hoidma seemet alles. Seeme võib idanema hakata ka pika vaheaja järel. Seemneil on see võimalus. Aga kui seemet pole alles hoitud, siis pole ka olematul seemnel enam võimalust idaneda ja viljaks kasvada. Nii tagasihoidlik on

meie ülesanne. Sellepärast ärgu keegi mingi meeleheitele ja mõtelgu, mis meist küll saab. Ka see näitab suurt Jumala armastust meie vastu, et mõnedki seemned on veel alles. Hoidkem neid hellasti. Hoidke ka Hageri palvemaja, sest see paikki võib olla seemnete viljaks kasvamise kasvulava. Aga kui seemneid on vähe järele jäänud, siis tuleb neid hoides eriti hoolas olla.

Ma ei ole lootusetu meie rahva suhtes. Ma päriselt ei tea, kas just vennastekogudus peab olema see usuline väljendusvorm, mille kaudu ristiusk meie rahvas taas õitsele puhkeb, aga kui üks võimalus on meie kätte antud, siis peame seda hoidma. Palvemaja on alles ja olemas ning tee sinna ei ole veel rohtunud. Nüüd on Jumala käes anda selgus edasiminekuks. Meie poolt aga on vajalik tähelepanelikkus, et kuuleksime Issanda Jeesuse häält, kui Tema meid hüüab ja läheksime teele koos Temaga. Ainult koos Temaga saab olla meie tee edukas.

Meil tuleb panna tähele märke. Kui me Jumala antud märke ei märka, siis võib meid väga kergesti tabada masendus ja lootusetus. See viimane aga tapab kõik oleva. Haige inimene, kes pidevalt kordab endale, et ma olen nii vilets ja kõik asjad on aina halvasti, märkab ainult negatiivseid märke. Me ei ole kutsutud selliseid madalaks rõhuvaid märke märkama. Jeesus Kristus on meid kutsunud Temale vaatama. „Ja vaata, Tema, kes oli surnud, ütleb: ma elan ja ka teie peate elama.“ (Jh 14,19)

Sellepärast ei anna kõik inimlikud kaalutlused ja kahtlused meile vajalikku pilti tulevikust. Minult on küsitud, kas vennastekogudusel on tulevikku ja milline see võiks olla. Ma ei ole Jumal, et saaksin anda vastuse, aga mul on üks eesõigus uskuda, et kui Jumal on meile uuesti iseseisvuse kinkinud, siis järelikult paistab sellest märgist üle ja läbi meie Jumala hea kavatsus anda meile tulevikku ja head. Nüüd oleneb meist, kuidas me igaüks hoiame oma Jumala poole ja omalt poolt kõik teeme, et eesti rahvas võiks olla ristirahvas.

Soovin igaühele, kes seda sõnumit loeb, julgust minna edasi koos Jeesuse Kristusega, teades ja kindlasti uskudes, Tema on minu juures.

Priit Pöldma,

Lavakunstikooli 28. lennu nimel:

Sattusime Hageri palvemajja 2017. aasta suvel, kui sündis me diplomitöö „...ja peaksin sada surma ma...” Anne Türnpu, Eva ja Mart Kolditsa lavastuses.

Oli vihmane juulilõpuõhtu, Sigrid Pöld avas meile palvemaja ukse, rääkis hoone ajaloost, Anne kõneles kujunevast lavastusest ja eesootavast tööprotsessist. Pikad pingiread, hämar elektrivalgus vanadest lampidest, kuidagi röske ja nukker atmosfäär – esimene kohtumine palvemajaga ei tekitanud just tunnet, et siin oleks väga võimalik teatrit teha, et neis ruumides sünnib kõnetusi ja avanemisi, mis isiklikult oluliseks saavad.

Ometi nii läks. Maja ärkas kahe ja poole proovinädala ning seitsme etenduse jooksul ellu. Pesime põrandaid, kütsime ahju, tuulutasime ja koristasime. Tõstisime aknad eest, nii et läbi maja sai vaadata teisele poole õue. Kõik selles majas sai eriliselt armsaks. Kaarduvad põrandalauad; hirmutavalt värisev lakapealne; alla kukkuda ähvardavad lambid; kõige ootamatumatel kõrgustel seintesse löödud naelad, mis võisid nii mõndki kukalt või kätt kriimustada; ukсед, mis avanevad ja lukustuvad vaid siis, kui tead õiget nippi... Sigrid, Agu, Juhan ja teised, kelle hoole all see maja praegu on, jagasid oma hoolt meiegagi. Viibisime palvemajas päeviti ja öiti, varahommikuti ja hilisõhtuti. Seal möödusid olulised päevad ja tunnid me nelja-aastasest kooliajast. Jääme neid igatsema.

Kogu ses tegutsemises püsis alandlikkus, aupaklikkus nende ees, kes selle hoone kord püsti panid. Kes kord 200 aasta eest leidsid, et siia maanurka on vaja hoonet, kus käia koos, kuulata ja lugeda, mõtiskleda, laulda, pürgida lähemale kellelegi nimetamatule.

Me tegime asju, mida selles hoones pole kunagi varem tehtud. Laulsime regilaule, tantsisime ja möllasime, trampisime ja müdistasime, karjusime ja lõugasime, tegime trenni ja mediteerisime, tagusime seinte ja postide vastu rütme, lasime kõlada elektroonilisel muusikal. Lavastuses kõlasid prohvetearingute ja Eesti vennastekoguduse pärimuse kõrval ka tekstid, mis esmapilgul täiesti teisest ooperist: näiteks maiade nägemused ning Ülo Kiple seinakirjutused. Aga me ise uskusime ja usume siiani, et seda kõike läbis sarnane pürgimus, mis oli ka selle maja ehitajatel. Aimata midagi, mis jääb endast väljapoole. Minna vastu teisepoolsuse saladusele. Vabaneda iseenese ahelaist.

Ja kuna me seda ise uskusime, selle nimel tegutsesime, oli ka maja meie poolt. Tundsime, et ta hingas meiega kaasa. Mahutas ära ka kõik kaugelt tulnud külalised – meie publiku. Kuigi kartsime – küll tuleohutuse, küll mõnegi asja või pinna vastupidamise pärast –, laabus kõik imekenasti.

Olgu hoitud kõik, kes Hageri palvemaja püsimise eest hoolt kannavad! Et sellise eesmärgi ja atmosfääriga majad on Eestimaal alles, on meie kõigi võimalus. Milliseks kujuneb vennastekoguduse tulevik, ei oska muidugi ennustada, kuid – sihid ja suunad, mille poole püüdlamiseks see liikumine on ellu kutsutud ja see maja püsti pandud, on jätkuvalt olulised. Sestap peab ka see maja püsima. Kuidas teisiti saaks!

Vahendas Aiui Sepp

Mahtra Talurahvamuuseumi toimetiste VI väljaanne on pühendatud vennastekoguduse usuliikumisele, mis hakkas Eesti talurahvas laialdaselt levima alates 1740. aastate algusest. Liikumine kujunes 18.–19. sajandi Eestis vägagi mõjukaks, selle tulemusena levis lugemis- ja kirjaoskus, laulu- ning pillimängutraditsioon, ühistegevuse harjumus. Usule ärganud püstitasid kõikjale rahvapärased palvemajad.

Eesti vennasteliikumise peamiste keskuste seas olid Hageri, Juuru ja Rapla kihelkonnad tänasel Raplamaal. Nende kirikukihelkondade vennasteliikumise ajaloole ongi see kogumik keskendunud. Praegugi tegutseb Hageri kihelkonna territooriumil kaks palvemaja. Hageris ja Juurus asuvad vanimad algsel kohal säilinud palvemajad Eestis, vanust on neil suurteel hoonetel üle 200 aasta.

Raamat koondab 5 teadusartiklit, rohkest arhiivifotod ja jooniseid. Antakse ülevaade ka vennastekoguduse palvemajade arhitektuurist ning usuliikumise ajaloost ja tähendusest kogu Eestis 18.–21. sajandil. Raamatu lõpus on valik värvifotod Eestis säilinud vennastekoguduse palvemajadest 21. sajandi algul, nende seas ka kõik praegu Eestis puhakojana tegutsevad palvelad.

Kalev Kask / Mihkel Kukk /
Jaanus Plaat / Anneli Randla /
Rait Talvoja

VENNASTEKOGUDUSE USULIIKUMINE HAGERI,
JUURU JA RAPLA KIHELKONNAS 18.-21. SAJANDIL

MAHTRA
TALURAHVAMUSEUMI
TOIMETISTE VI

Kalev Kask / Mihkel Kukk / Jaanus Plaat /
Anneli Randla / Rait Talvoja

**VENNASTEKOGUDUSE
USULIIKUMINE HAGERI, JUURU
JA RAPLA KIHELKONNAS
18.-21. SAJANDIL**

2. juunil esitleti Mahtra Talurahvamuuseumis trükisooja raamatut „**Vennastekoguduse usuliikumine Hageri, Juuru ja Rapla kihelkonnas 18.-21. sajandil**“, mis on Mahtra Talurahvamuuseumi Toimetiste sarja VI väljaanne. Kogumiku koostasid Kalev Kask ja Jaanus Plaat. Nimetatute kõrval on autoriteks veel Mihkel Kukk (EELK Rapla koguduse õpetaja), Anneli Randla (Eesti Kunstiakadeemia) ja Rait Talvoja.

Raamatut on võimalik osta ka Hageri palvemaja aastapäeval, 15.-16. septembril.

Lavastus-laulumäng “ELOKÄÜK”

Hageri palvemajas ajavahemikul 17.-31. august

Etendused algavad **kell 19** Hageri palvemajas.

Esietendus on **17. augustil**, etendused toimuvad **18., 19., 25., 26., 30., ja 31. augustil**.

Lavastuse-laulumängu lavastavad Anne Tärnpu ja Eva Koldits.

Lavastus põhineb rahvaluulearhiivi seni avaldamata rahvausundi vanema kihistuse muinasjuttudel ja usundilistel lugudel, kus inimeste igapäevase argielu sees, kohal ja kõrval toimetavad mütoloogilised olendid, sekkudes, mõjutades inimeste maailma.

Lavastuses on väga olulisel kohal ansambel Triskele helimaastikud ja laulud.

Triskele näol on tegemist vanamuusikaansambliga, kes on keskendunud Eesti vaimuliku rahvamuusika esitamisele. Ainult nemad laulavad 18. sajandi käsikirjalistest laulikute pärinevaid vennastekoguduse laule, saadavad neid omatehtud pillidel ja suudavad elustada tolle aja metsikut ja õrna ekstaasi.

Lavastus pakub publikule rännakut habrastesse maailmadesse, mis meie kõrval ja ometi võõrad, meie sees ja ometi mitte omad.

Hageri palvemaja arengutest

Sigrid Põld

Palvemaja suure sünnipäeva aasta on käimas, kuid kauaoodatud remont pole veel alanud. Selleks on mitmed põhjused. Kui ehitusobjektiks on nii väärika ajaloo maja, kus iga detail on imetlemist ja austust väärt, siis ei ole võimalik ega pole ka lubatud hoone renoveerimistöödele läheneda kuidagi pealiskaudselt või võttes aluseks kaasaegseid ehitusmeetodeid.

Omajagu aega on nõudnud suur bürokraatia-masin, millest tänaseks oleme läbi närinud, kuid tööpoolest – iga loa, kooskõlastuse ja täpsustuse jaoks tuli läbida paras kadalipp ning ooteaeg oli tohutult pikk.

Tänaseks on dokumentatsioon korras ning oleme otsimas ehitajat. Kuna kogu protsess on võtnud väga palju aega, siis oleme aga uue probleemi ees – vahepeal on ehitushinnad oluliselt tõusnud, et peame mõtlema, kust saada lisaraha?

Siiski – esmalt on vaja leida ehitaja, kuid seegi ülesanne pole kergete killast. Vana ja väärikas hoone pole lihtne projekt ning eeldab vastava litsentsi olemasolu ka ehitajalt.

Nii olemegi teatud mõttes „nukk kinni, saba lahti“ olukorras, kuid see olukord pole lootusetu. Oleme veendunud, et palvemaja remont on usuküsimus! Kui me ise usume, et saame raha kokku, siis leidub kusagil ka õige ehitaja ja hoone saab päästetud.

Kutsun üles kõiki kaasa mõtlema, kuidas leida veel lisarahastust hoone renoveerimiseks. Iga idee ja ettepanek on teretulnud. Ootame teid septembris palvemaja 200ndale aastapäevale, kus lisaks traditsioonilistele üritustele toimub ka ajalookonverents „Vennastekogudus – kellele ja miks?“ Palume jälgida täpsustavat infot.

Foto: Karl-Kristjan Nigesen

Hageri koguduse lastekoor salvestas CD

Sigrid Pöld

2014. aastal andis Hageri koguduse kammerkoor Lambertus välja CD „Ülistus“, kus kõlavad Soome helilooja Pekka Simojoki laulud. Koostöö soomlastega sujus imeliselt. Sellest johtuvalt tuli eelmisel aastal heliloojalt uus pakkumine - salvestada Hageri lastekooriga tema lastelaulude plaat.

Mõeldud, tehtud! Siiski on kogu protsess võtnud üsna palju aega. Laulud oli vaja tõlkida, noodikirja trükkida, uuesti üle laulda ja mõelda, kas kõik rütmid on sobivad ning siis alustada laulude õppimist. Peab ütlema, et õppimise protsess läks üllatavalt kiiresti. Laulud ise on väga lastepärased ja kaasakiskuvad, küllap selleski on oma osa, et need kiiremini selgeks saime. Kõikides lauludes on kasutatud ka soliste. Mis nii viga plaati salvestada, kui pea kõik lapsed kooris on solistivõimetega. Seetõttu oli kohati üsna palju peamurdmist, kes millises laulus soolot laulab ja kas kõigile ikka salme jagub.

Lastekoori enamuse moodustasid Hageri koguduse noored lauljad, kuid meie seas olid ka mõned lapsed Tallinnast ja Kohila Baptistikogudusest. Laulude õppimine jõudis käesoleva aasta märtsiks nii kaugele, et võisime hakata

tegelema lindistamisega. Paljudele lastele oli see töö täiesti uus kogemus. Juba harjutustel proovisime seda kõike läbi – seisa vaikselt, ära sahi, nooti ees ei tohi olla, iga kõhija pärast tuleb uuesti võtta jne., aga kuiv trenn jäi mitmetele ikka vaid kuivaks trenniks. Rapla Susi Stuudios tabas paljusid siiski suur üllatus, kui päriselt pidigi terve laulu aja pea liikumatult seisma ning küllalt ruttu saadi aru ka, et iga aevastus, köhatuse või ühelt jalalt teisele kiikumine tähendab laulu aina uuesti ja uuesti sisse laulmist.

Lapsed olid aga tublid! Saime kõik 12 laulu kahe päevaga lindistatud, õigemini valmis nn „must lint“, mis omakorda läks stuudiosse nõ tuunimisse ehk töötlemisse. Hetkel olemegi ootamas selle suure töö lõppu, kus miksitakse kokku solistide ja koori laul. Oleme tänulikud, et lindistamise ja kokku miksimise suure töö on oma õlgadele võtnud Daniel Reinaru ja Tero Ruotsala, kes teevad seda kõike väga professionaalselt. Uue, lastekoori CD esitluskontsert toimub sügisel. Täpset kuupäeva ei ole veel paigas. Jälgige reklaami!

Foto: Daniel Reinaru

Foto: Sigrid Põld

Lambertus 25

20. oktoobril tähistab kammerkoor Lambertus oma 25. aastapäeva.

Juubelikontsert toimub Hageri kirikus kell 18:00.

Ootame rohket osavõttu!

Foto: Vello Kuusmaa

Koostamisel on uus kiriku laulu- ja palveraamat

Aivi Sepp

Möödunud juubeliaastal said alguse ettevalmistused uue kiriku laulu- ja palveraamatu koostamiseks ja väljaandmiseks. Konsistooriumi juurde on moodustatud EELK lauluraamatukomisjon, kuhu kuuluvad teoloogid, kirikumuusikud ja ka filoloog. Lauluraamatu koostamine on pikk ja aeganõudev protsess, mille lõpptulemust saame käes hoida 2025. aastal.

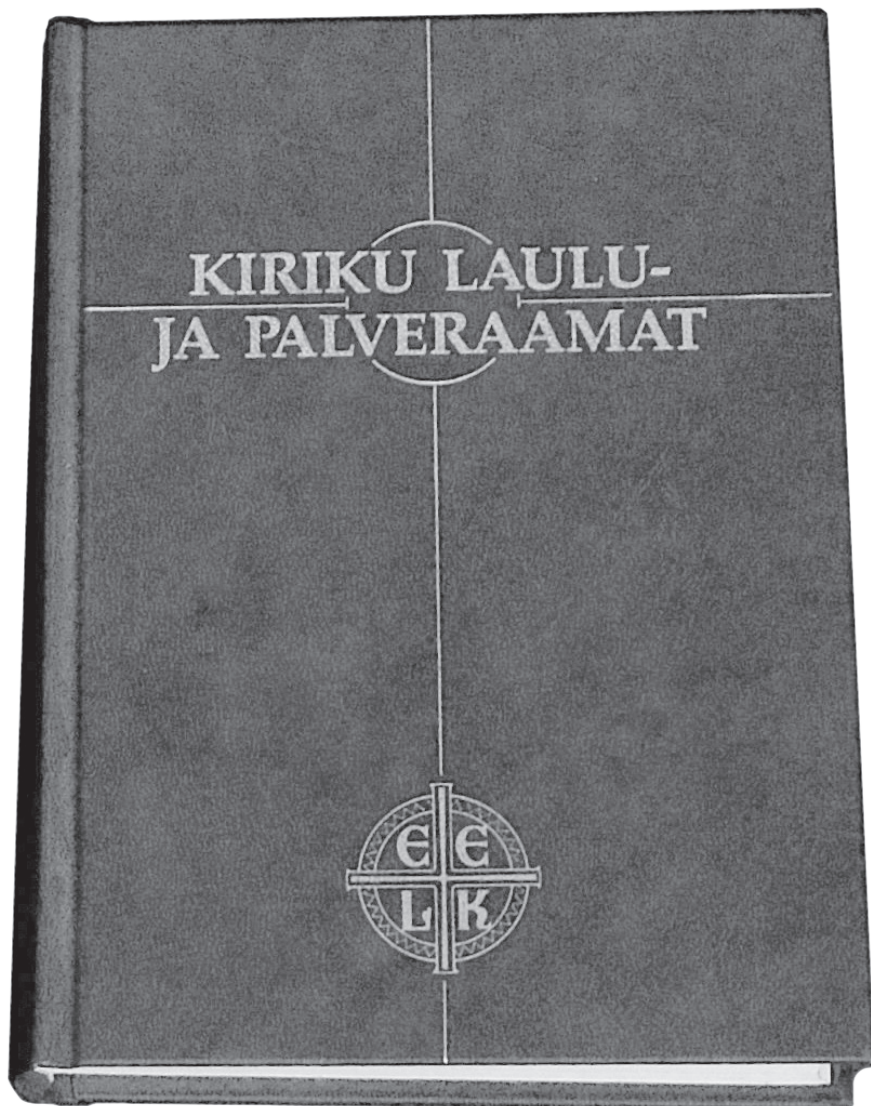
Miks on meile vaja uut lauluraamatut? Eelmine on pisut ajale jalgu jäänud. Seal on palju niisugust, mis ei rahulda enam tänapäeva inimest – aeglased ja rütmiliselt sarnased laulud, millest suurema osa moodustavad saksa kirikukoraalid, ei ole uusi ja tempokamaid laule jne.

Et selgitada välja, millised on kirikurahva ootused lauluraamatule on koostatud põhjalik küsimustik. Oma

vastused on juba kirja pannud vaimulikud ja kirikumuusikud. Peagi saavad oma sõna sekka öelda ka koguduseliikmed, kellel on juurdepääs internetile. EELK lauluraamatukomisjon kutsub kõiki üles vastama küsitlusele „Ootused seoses EELK koostatava lauluraamatuga“, siis kui sellekohane info tuleb ja võimalus antakse. Seega -jälgige infot!

Laulurahvana on meile väga oluline, milline on meie kiriku lauluvara ja -raamat. Soovime ju ikka laulda neid laule, mis meeldivad, on ilusad ja armsaks saanud. Samas tahaks ka uut ja mitmekesisemat valikut. Nüüd on võimalus oma sõna sekka öelda ja arvamust avaldada.

Kasutagem siis usinasti seda võimalust ja osalegem aktiivselt!

HAGERI VENNASTEKOGUDUSE PALVEMAJA 200

15.–16. september 2018 Hageri palvemajas

15. september

14.00 Konverents „Vennastekogudus – kellele ja miks?“

Ettekanded peavad Tartu Ülikooli õppejõud PhD Andres Andresen, Eesti Teaduste Akadeemia president Tarmo Soomere, vaimulik Eenok Haamer, lavastaja ja näitleja Anne Türrpu.

Konverentsile järgneb paneeldiskussioon, kus lisaks ettekandjatele osalevad piiskop Joel Luhamets, ajaloolane Jaanus Plaat ja mitmed teised.

18.00 Palvetund

16. september

10.00 Piiblitund, piiskop Joel Luhamets

12.00 Jumalateenistus kirikus

14.40 Pasunamuusika palvemaja hoovis

15.00 Pidulik aastapäeva koosolek, esinevad Hageri koguduse kollektiivid

TERE TULEMAST!

Foto: Karl-Kristjan Nigesen

XXVI RAPLA KIRIKUMUUSIKA FESTIVAL

29.07 | 19.00

HAGERI VENNASTE-
KOGUDUSE PALVEMAJA

TULGE TAGASI INIMESE LAPSED

JOHANSONID ja KRISTA CITRA JOONAS

Kavas vaimulik rahvamuusika

Kontserdi järgselt toimub Hageri palvemaja aias **vestlusring esinejatega teemal EV100.**

www.RAPLAFESTIVAL.ee

26.07. Rapla kirik AVAKONTSERT – VARI JA VALGUS

Eesti Rahvusmeeskoor (RAM), Iris Oja (metsosopran), Ene Salumäe (orel), dirigent Mikk Üleoja

27.07. Järvakandi kirik **SUVI SÜDAMES** Pirjo Levandi (vokaal), Madis Arvisto (kitarr)

28.07. Käru kirik **LAULUD HINGELE** Pille Lill (sopran), Kristina Kriit (viul), Tiia Tenno (orel)

30.07. Rapla kirik **OOPERIGALA** Suvekooli õpilased ja õpetajad – Gundula Hintz (Saksamaa), Pille Lill, Oliver Kuusik jt

31.07. Kehtna kirik **KAMMERÕHTU ILU** Andreas Lend (tšello), Allan Jakobi (akordion)

1.08. Velise õigeusu kirik **VANA- JA NÜÜDISAEGNE VAIMULIK KOORIMUUSIKA** Läti Segakoor Daugava

2.08. Vahastu kirik **RENESSANSIST TÄNAPÄEVA** Moraavia õpetajate meeskoor (Tšehhi)

3.08. Rapla kirik / 4.08. Tallinna Filharmoonia Mustpeade maja **RAPLA KEELPILLIMÄNGIJATE SUVEKOOLI KAMMERORKESTER**

L. Kerbel (viul, Belgia), E. Orio (viul, Itaalia), M. Misciagna (vioola, Itaalia), L.-D. Mägila (tšello) jt. Dirigent Sergei Stadler (Venemaa)

5.08. Rapla kirik **IMELINE HELIN** Ines Maidre (orel), Tallinna Huvikeskus Kullo lastekoor Ellerhein

Kontserdipiletid 5-15€ (saadaval festivali pass 30/50€)

Koguduse esimese poolaasta kroonika 2018

01.01 Uue aasta jumalateenistus. Leksioonid: Tõnu Lend. Koguduse (palvemaja) jõulupuu

07.01 Leksioonid: Arne Mänd. Musitseerisid Kohila Koolituskeskuse klaveri eriala õpilased

14.01 Leksioonid: Arne Mänd

21.01 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek. Sepp. Kõnelesid: Arne Mänd, Elari Lend, Taavo Raun; mängis pasunakoor. Leksioonid: Ester Lend

27.01 ETV Maahommiku saates tore ülevaade pasunakoori tegemistest

28.01 Leksioonid: Agu Kaljuste

04.02 Piiblitund. Leksioonid: Aive Küünarpuu. Orelimuusika, organist Mai Mänd

11.02 Leksioonid: Tõnu Lend. Orelil Tooni Leedjärv. Laulis lastekoor. Koguduse nõukogu koosolek.

18.02 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek. Liblik. Leksioonid: Arne Mänd. Mängis pasunakoor, tromboonil Ervin Aigro, trompetil Siim Aben, orelil Mai Mänd. Õpetaja Jüri Vallsalu 25. a. Hageris. Jutlustas peapiiskop Urmas Viilma, kes andis õp. Vallsalule kuldristi kandmise õiguse

22.02 Kohila mõisakooli kontsert-etendus „Põlvest põlve“

23.02 Kohila spordihoones pidulik Eesti Vabariigi 100 sünnipäeva tähistamine. Kontsert-aktusel astusid teiste seas üles ka Hageri koguduse koorid - pasunakoor, segakoor ja kammerkoor Lambertus. Kohila valla elutööpreemia sai Hageri koguduse kauaaegne esimees Agu Kaljuste, vapimärgi pasunakoori dirigent Joel Ots ja aukirja Aive Küünarpuu

24.02 Vabariigi aastapäeva pidulik jumalateenistus. Laulis koguduse ühendkoor (segakoor ja kammerkoor Lambertus), mängis pasunakoor.

25.02 Jutlustas Sääksmäe koguduse vaimulik Juha Valkama Soomest. Leksioonid: Tõnu Lend. Tromboonil Ervin Aigro, orelil Mai Mänd

04.03 Jumalateenistuse pidas Erkki Juhandi. Leksioonid: Arne Mänd. Orelimuusika, organist Mai Mänd

11.03 Leksioonid: Juhan Pöld. Laulis lastekoor

18.03 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek. E.-T.Lend. Kõnelesid: Ester Lend, Arne Mänd, Agu Kaljuste, Tõnu Lend; mängis pasunakoor. Leksioonid: Arne Mänd. Laulis kammerkoor Lambertus

25.03 Palmipuudepäha. Jutlustas Politsei- ja Piirivalveameti kaplan Tuuli Raamat. Konfirmatsioon. Leksioonid: leerilapsed. Tromboonil Ervin Aigro, orelil Mai Mänd

29.04 Suur Neljapäev. Leksioonid: Jüri Vallsalu.

30.04 Suur Reede. Leksioonid: Jüri Vallsalu. Laulis segakoor

01.04 Esimene ülestõusmispüha. Leksioonid: Marta Pöld, Paul Mihkel Maasalu. Laulis lastekoor. Mängis pasunakoor.

08.04 Leksioonid: Ester Lend. Trompetil Siim Aben, orelil Mai Mänd

15.04 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek. Mänd. Kõnelesid: Arne Mänd, Tõnu Lend, Aivi Sepp. Leksioonid: Arne Mänd. Orelimuusika, organist Mai Mänd

22.04 Leksioonid: Arne Mänd. Jutlustas Liperi koguduse õpetaja Jari Uimonen Soomest

29.04 Leksioonid: Reio Sepp. Laulis segakoor

06.05 Hõbeleer. Leksioonid: Aivi Sepp. Tromboonil Ervin Aigro, orelil Mai Mänd. Praostkonna lastepäev Keilas

10.05 Taevaminemispüha. Teenis diakon Erkki Juhandi.

13.05 Emadepäev. Ristimispüha. Leksioonid: Arne Mänd. Laulis lastekoor. Pühapäevakooli lõpetamine

20.05 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek. Pöld. Kõnelesid: Juhan Pöld, Tõnu Lend, Taavo Raun. Nelipüha. Leeripäev. Leksioonid: leerilapsed. Laulis segakoor

21.05 Kohtumisõhtu Sääksmäe koguduse grupiga

27.05 Leksioonid: Agu Kaljuste. Orelil Mari Pöld. Laulis kammerkoor Lambertus

02.06 Valga praostkonna vaimulik laulupäev. Segakoor osales.

03.06 Mängis pasunakoor

05.06 Kirikuklassika kontsert. Neeme Ots trompetil ja Tiina Tenno orelil

08.-10.06 koguduse perelaager Viljandimaal Nuutsakul

10.06 Jumalateenistus.

15.06 Kell 14.00 Kihelkonna ajalooramatut tutvustus Hageri palvemajas

Kell 18.00 Saku Mandoliinide kontsert palvemajas

16.06 Kell 15.00 Hageri kihelkonnapäevade raames isamaaliste laulude kontsert kirikus. Osalevad Lääne-Harju praostkonna koorid

17.06 Jumalateenistus. Mängivad Breklumi ja Hageri koguduse pasunakoovid

23.06 Võidupüha. Tänujumalateenistus.

24.06 Jaanipäev. Jumalateenistus

01.07 Surnuaiapäha Hageri kalmistul. Laulab koguduse ühendkoor, mängib pasunakoor

Märkus: Kui pole märgitud teisiti ja oli nn. tavaline pühapäev, siis toimus alati jumalateenistus ja jutlustas õpetaja Jüri Vallsalu. Orelil organist Mai Mänd.

Infoks: 08.07.2018-05.08.2018 on õpetaja Jüri Vallsalu puhkusel. Puhkuse ajal on asendajaks vaimulikuks diakon Erkki Juhandi

TEATED

EELK Kirikukogu otsusega on **soovitav igaaastane LIIKMEANNETUS 1% INIMESE SISSETULEKUST NÄIDIS:**

Kuu sissetulek:	Liikmeannetus aastas:
100.-	12.-
200.-	24.-
500.-	60.-
800.-	96.-

- * Igaaastane liikmeannetus on koguduse liikme kohustus oma koguduse ees.
- * Liikmeannetust on võimalik tasuda ka osade kaupa
- * Liikmeannetust on võimalik tasuda sularahas koguduse kantseleis või pangalaenukaardiga koguduse pangavarale. Sularahaga tasumise puhul saab inimene sellekohase kviitungi.
- * Koguduse pangavar: SEB, a/a EE311010802003930006
- * Pangas on võimalik teha vastav leping, et pank ise kannab liikmeannetuse kokkulepitud sagedusega kogudusele üle.
- * Ülekandele tuleb märkida, kelle eest ja mis perioodi eest liikmeannetus tehakse.
- * Liikmeannetuselt on võimalik saada järgmisel aastal maksuametilt tulumaksu osa tagasi. Kasutage seda võimalust.
- * Vajaduse korral annab kogudus sellekohase tõendi.

Koguduse juhatus tänab kõiki, kes on oma annetusega kogudust toetanud.

LEERIKURSUSED

Sügisleer algab laupäeval, 20. oktoobril 2018.

Tunnid on laupäeviti kella 10-12 Hageri kogudusemajas. Leerikursusele kutsume ka neid, kes arvavad, et nende õige leeriaeg on möödas. Leeripäev toimub esimesel adventiaja pühapäeval, 2. detsembril algusega kell 12.00.

Kevadine leerikursus 2018. a. on toimunud. 2019. a. leerikursus algab laupäeval, 6. aprillil. Leeritunnid toimuvad laupäeviti kella 10-12 Hageri kogudusemajas. Leeripäev toimub kirikus esimesel nelipühäl, 9. juunil, algusega kell 12.00.

Leerikursustel osalemise soovist andke teada koguduse õpetajale tel 56453660 või e-postiga hageri@eelk.ee

Jumalateenistused Hageris

pühapäeviti algusega kell 12.00

*

Jumalateenistused Sakus

pühapäeviti algusega kell 15.00

*

Iga kuu kolmandal pühapäeval 10.30 **kuulutuse tund** kirikus

*

Pühapäevakoolitunnid toimuvad Hageris alates Lõikustänapühast Emadepäevani iga kuu teisel ja neljandal pühapäeval algusega kell 12.00. kogudusemajas.

Info Lia Kaljuste tel: 56914663

Mikk Liblik tel: 53450486

Jumalateenistuse ajal saavad lapsed olla Kiriku Läänetiiva rõdualuses lastetoas

*

Koguduse segakoor

info Anne Maasalu tel: 53051981

Aivi Otsnik tel: 5163346

Koguduse kammerkoor "Lambertus", info

Sigrid Pöld tel: 5214339

Merle Liblik tel: 5545727

Koguduse lastekoor, info

Sigrid Pöld 5214339, Merle Liblik 5545727

Koguduse puhkpilliorkester, info

Joel Ots tel: 56622896

Muusikakollektiividesse oodatakse rõõmsalt kaasa lööma!

RAAMATUKOGU

Raamatukogu on avatud iga kuu 2. ja 4. pühapäeval enne jumalateenistust kella 10.30 – 11.45.

Suvel raamatukogu puhkab kuni oktoobrini.

Infolehe "Hageri Kirik" koostajad ootavad ettepanekuid ja kaastööd järgmise lehenumbri valmistamiseks.

Samas tänavad kõiki, kes käesoleva numbri valmimisele kaasa aitavad.

Lehe koostasid: Aivi Sepp (aivi.sepp17@gmail.com) ja Juhan Pöld (juhan.pold@gmail.com)

Küljendus ja kujundus: Aivar Kaseste. Trükikoda: **KATARIINA** PRINT

EELK Hageri Lambertuse kogudus
Registr. nr: 80209464
A/a EE311010802003930006
www.eelk.ee/hageri, hageri@eelk.ee

Koguduse kantselei: Hageri kirikla,
Raplamaa 79701
Tel. 4836121 ja 56453660 (õpetaja)